

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

географічний

(назва інституту/факультету)

Кафедра економічної географії та екологічного менеджменту

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Геополітика та геоекономіка

(вказіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

вибіркова

(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма Середня освіта (географія)

(назва програми)

Галузь знань 01 освіта/педагогіка

(вказати: шифр, назва)

Спеціальність 014 середня освіта (географія)

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти другий магістерський

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

географічний

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники: Ячнюк М.О., кандидат географічних наук, доцент кафедри економічної географії та екологічного менеджменту

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів)

Контактний тел. 0505166185

E-mail: m.yachniuk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle

Консультації

Зазначте формат і розклад проведення консультацій

Очні консультації: Вівторок 13.00-14.00

Онлайн-консультації: Понеділок 16.00-17.00

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Курс покликаний ознайомити здобувачів вищої освіти із питаннями, що стосуються змісту понять і концепцій ідеологічних доктрин, які використовує світова геополітика та геоekonomіка для трактування практичної міжнародної політики народів та держав сучасного періоду; розглянути геостратегію як практичну складову геополітики, дослідити в яких формах використовуються державами основні засоби її досягнення. Визначити геопросторові особливості протікання базових глобальних процесів: демократизації, милітаризації, політичної глобалізації, глобальної економіки, державотворення та формування наднаціональних інституційних утворень; оволодіти понятійним апаратом та інструментарієм геополітичного та геостратегічного аналізу; засвоїти основні класичні та сучасні концепції геополітики та геоekonomіки; навчити виявляти геополітичні інтереси головних суб'єктів світового процесу та їх геостратегічні засоби і методи для досягнення геополітичної мети на міжнародній арені.

2. Мета навчальної дисципліни є: формування знань про геополітичні та геоekonomічні особливості протікання світових процесів.

Основні переваги і доцільність вивчення даної дисципліни слідує із таких **освітніх завдань:**

- визначення геополітичних концепцій та напрямів;
- з'ясування інформаційних парадигм сучасної геополітики;
- аналіз критичних напрямів сучасної геополітики;
- формування геополітичної ідентичності України.
- з'ясування методології та методів геоekonomіки;
- осмислення основних теоретичних концепцій, що розкривають суть геоekonomіки;
- аналіз структури сучасного світу та специфіки її елементів;
- вивчення закономірностей та особливості розвитку геоekonomіки в сучасних умовах;
- осмислення проблем ефективної участі України у геоekonomічних процесах.

3. Пререквізити

4. Результати навчання. Формування результатів навчання ґрунтується на визначених освітньо-професійною програмою компетентностях, при врахуванні їх сформованості залежно від освоєних раніше чи суміжно подібних дисциплінах та виконанні завдань з професійної діяльності згідно кваліфікації.

- В результаті вивчення дисципліни студенти повинні **знати:**
- концептуально-теоретичні основи класичних та сучасних геополітичних концепцій та напрямів;
- теоретичні засади формування геополітичної ідентичності України;
- особливості інформаційної парадигми посткласичної геополітики;
- основні характеристики «образної» складової сучасної геополітики;
- особливості становлення та розвитку критичного напрямку сучасної геополітики;
- основні характеристики складових частин структурного та культурного виміру критичної геополітики;
- основні чинники та тенденції формування сучасної геополітичної ідентичності України та провідних держав/державних об'єднань світу;
- особливості та проблеми геополітичного позиціонування України та провідних держав/державних об'єднань світу в сучасному інформаційному (віртуальному) вимірі міжнародних відносин;
- методологічні основи дослідження геоekonomіки;
- суть і форми прояву геоekonomіки;
- закони і закономірності функціонування і розвитку сучасного геоekonomічного простору.
- вміти:**
- використовувати методології класичної та критичної геополітики в аналізі міжнародних відносин з урахуванням сучасного концептуально-теоретичного та методичного рівня;
- досліджувати та аналізувати інформаційний вимір сучасних геополітичних процесів;

- використовувати критичний підхід сучасної геополітики в дослідженні інформаційного виміру сучасних геополітичних процесів міжнародних відносин;
- добирати, систематизувати й аналізувати інформацію з проблем геополітики та її впливу на формування зовнішньої політики держав, зокрема України;
- аналізувати геополітичні та зовнішньополітичні концепції сучасних держав та державних об'єднань в контексті існуючих геополітичних парадигм;
- аналізувати геополітичні ідентичності та процес геополітичного позиціонування сучасних держав світу;
- аналізувати стан геоелектроніки, проблеми та перспективи її розвитку;
- аналізувати геоелектронічну структуру сучасного світу;
- опрацьовувати для практичних цілей дані міжнародної економічної статистики та статистики зовнішньоекономічної діяльності України, національні та міжнародні нормативно-правові акти у сфері регулювання МЕН.

Програмні компетенції

Загальні компетенції:

- Здатність до формування світогляду, розуміння принципів розвитку суспільства;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність грамотно спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- здатність використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності;
- здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;
- знання та розуміння в області економічної географії.

Фахові компетенції:

- Здатність застосовувати базові знання з природничих і суспільних дисциплін, інформаційних технологій у навчанні географії;
- здатність оцінювати вплив антропологічного фактора на довкілля;
- здатність показувати знання і розуміння основних теорій, методів, принципів, технологій і методик в галузі економічної географії.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	5	9	4	120	15	15	-	-	90	-	залік
Заочна											

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма		заочна форма	
	усього	у тому числі	усього	у тому числі

		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи геополітики та геополітика держав світу.												
Тема 1. Геополітика як наукова дисципліна	15	2	2			11						
Тема 2. Сучасні геополітичні теорії та напрями досліджень	15	2	2			11						
Тема 3. Геополітична структура сучасного світу	15	2	2			11						
Тема 4. Геополітичні конфлікти в сучасному світі	15	2	2			11						
Разом за змістовим модулем 1	60	8	8			44						
Змістовий модуль 2. Геоелектроніка у постіндустріальній моделі розвитку												
Тема 5. Основні пріоритети та атрибути геоелектроніки у постіндустріальній моделі розвитку	19	2	2			15						
Тема 6. Стратегічні цілі, національна зовнішньоекономічна макромодель та глобальне оперування як геоелектронічні орієнтири.	19	2	2			15						
Тема 7. Економічна регіоналізація та основні геоелектронічні полюси світу.	19	3	3			16						
Разом за змістовим модулем 1	60	7	7			46						
Усього годин	120	15	15	-	-	90						

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми
1.	Аналіз специфіки геоелектронічних досліджень, методології та методів геоелектроніки.
2.	Геополітична структура сучасної Європи
3.	Геополітика НАТО. Геополітичні і геоелектронічні аспекти європейської інтеграції
4.	Геополітика США та провідних країн світу
5.	Українська геополітика
6.	Геополітичні конфлікти в сучасному світі
7.	Дослідження процесів економічної регіоналізації в геоелектронічному просторі, його основних полюсів.
8.	Дослідження процесів економічної регіоналізації в геоелектронічному просторі, його

	основних полюсів.
9.	Характеристика змісту та критеріїв національної зовнішньоекономічної макромоделі, контуру стратегічного оперування на геоекономічному атласі.
10.	Розвиток геополітичних ідей

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Форми поточного контролю при вивченні дисципліни: тестові завдання, виконання практичних робіт.

Контроль виконаних за бажанням студентів ІНДЗ, як додаткових (необов'язкових для виконання всіма студентами) завдань, здійснюється шляхом оцінювання у процесі усного індивідуального захисту у формі бесіди при поданні викладачу всіх необхідних матеріалів (розробок, тез виступів, рефератів тощо).

Формою підсумкового контролю є залік, який враховує результати поточного контролю, наявні результати виконання ІНДЗ та результати власне самого заліку.

Засоби оцінювання

Засоби оцінювання та демонстрування результатів навчання з дисципліни:

- модульні контрольні;
- реферати як форма ІНДЗ;
- виконання практичних робіт;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах (при наявності).

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Головним критерієм успішного освоєння дисципліни є досягнення студентом мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом освоєння навчальної дисципліни

Для оцінювання результатів освоєння дисципліни студентом використовується нижче зазначена числова (рейтингова) шкала.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Підсумкова оцінка (оцінка за залік) з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності та за виконані ІНДЗ. Максимальна кількість балів (рейтингова оцінка) становить 100 балів і є сумою

оцінок, які може отримати студент за два змістовні модулі (модульне тестування та оцінювання виконаних лабораторних робіт) – 60 балів та підсумковий модуль - 40. Додатково студент може отримати до 30 балів за виконання ІНДЗ. Підсумкова оцінка за залік виставляється за сумою всіх отриманих балів згідно зазначеної шкали оцінювання.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)							Кількість балів (залікова робота)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		
7	7	8	8	10	10	10	40	100

T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів.

7. Рекомендована література

1. Бжезінський З. Вибір: світове панування чи світове лідерство / Пер. з англ. – К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2006. – 203 с.
2. Блій Г. де, Муллер П., Шаблій О. Географія: світи, регіони, концепти / Пер. з англ. – К.: Либідь, 2004. – 740 с.
3. Гаврилишин Б. До ефективних суспільств: Дороговкази в майбутнє: доповідь Римському Клубові. – Вид. 3-тє допов. – К.: Універ. вид-во “Пульсари”, 2009. – 248 с.
4. Дністрянський М.С. Геополітика: Навчальний посібник / М.С. Дністрянський. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 436 с.
5. Дністрянський М.С. Геополітичні доктрини і підходи: критичний аналіз методології. Монографія. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – 114 с.
6. Мадіссон В.В., Шахов В.А. Сучасна українська геополітика: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2003. – 176 с.
7. Політична географія і геополітика: Навч. посібник / Б.П. Яценко, В.І. Стафійчук, Ю.С. Брайчевський та ін.; за ред. Б.П. Яценка. – К.: Либідь, 2007. – 255 с.
8. Ципенда М.М. Суверенні держави світу: суспільно-географічний довідник / М.М. Ципенда. – Чернівці: Чернівець. Нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2019. – 226 с.
9. Шаблій О.І. Основи загальної суспільної географії. Підручник. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – 444 с. 10. Шаблій О.І. Основи суспільної географії / О.І. Шаблій. – 2-ге видання. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – 296 с.